

Rinze Ijbema - Kolossenzen 3: 17, 20-21.

[1] Kijk.

Het is een reclame van een christelijke reisorganisatie. 'Ik wil met andere christenen op reis, maar wel lekker m'n eigen gang gaan.' Het komt natuurlijk omdat ik dominee ben, maar ik pas dat gelijk toe op allerlei bijbelverhalen. Mozes en Aäron hebben net het volk Israël verteld dat God ze uit Egypte gaat bevrijden en dat ze nu toch écht naar het beloofde lang gaan, steekt er één zijn vinger op en zegt: 'Ik wil best met andere gelovigen op reis, maar wel lekker m'n eigen gang gaan.' Of Jezus, die tegen zijn leerlingen zegt dat Hij op weg moet naar Jeruzalem omdat Hij daar moet sterven en dat één van zijn discipelen het in de groep gooit: 'Ik wil best met andere gelovigen op reis, maar wel lekker m'n eigen gang gaan.' En mijn reactie is: ja, hallo, wat denk je zelf. òf je gaat samen met andere christenen op reis, maar dan *all inclusive*, dus inclusief de ergernissen en het lijden dat daarbij hoort, òf je gaat lekker je eigen gang. Even goede vrienden, maar dan geen broers en zussen meer.

Oké.

Er zit natuurlijk ook een andere kant aan. Voor iedere gelovige is er de spanning van 'wat doe je met de groep' **[2]** en 'hoe sta ik er zelf in.' En vaak genoeg is het ook gewoon gezond om dat een beetje uit elkaar te houden. Geen enkele groep kan helemaal aansluiten bij wat jij verwacht en wat jij nodig hebt, ook een kerk niet. En omgekeerd: geen enkele kerk is verplicht om zich altijd aan iedereen aan te passen. Dus reizen we samen, als groep, en zijn we onszelf. Nou, die spanning, van wat doe ik uit mezelf en wat doe ik voor de groep, die kwamen we een tijd geleden alweer ook op een bijzondere manier tegen op een doopouderavond. 'De groep' is dan zeg maar je gezin, en wat doe je dan voor de groep, op het moment dat je eigen geloof op een laag pitje staat? Als je alleen was, voor jezelf je eigen gang gaan, zou je even niets doen met God en met geloof. Moet je dan voor je kinderen de schone schijn ophouden?

Nou, dat was voor mij de aanleiding om eens op zoek te gaan in de Bijbel om een tekst te pakken om die vraag eens tegen het licht van die tekst te houden. Die tekst is vanmorgen Kolossenzen 3: 17, 20-21. **[3]** 'Doe alles wat u zegt of doet in de naam van de Heer Jezus, terwijl u God, de Vader, dankt door hem. ... Kinderen, gehoorzaam je ouders in alles, want dat is de wil van de

Heer. Vaders, vit niet op uw kinderen, want dat maakt ze moedeloos.’ En we gaan eerst eens luisteren naar wat Paulus bedoelt. Misschien helpt hij ons aan een antwoord op de vraag over die spanning tussen wat je doet voor de groep en wat je zelf wil – misschien ook niet. We gaan het zien.

[4] ‘Doe alles wat u zegt of doet in de naam van de Heer Jezus.’ Ik kan me voorstellen dat je eerste reactie is: dat is nu juist het probleem. Dat is wat de groep wil, of ook wat de Bijbel wil, maar het is niet altijd wat ik wil. Of misschien wil ik het wel, maar het lukt me niet altijd. Ik leef mijn leven, maar ik *kan* niet altijd alles aan God of aan Jezus verbinden. Ik ben niet altijd een supergelovige. Moet ik dan voor de vorm blijven doen alsof ik de hele tijd net zo gelovig ben als die anderen? Moet ik de naam van Jezus overal bijhalen als het niet vanuit mijn hart kan komen? Je hebt vast gelijk, Paulus, maar dit heb ik al zo vaak tegen mezelf gezegd. ‘Kom op, ga voor Jezus.’ Maar ik heb het te vaak gehoord. Het zijn lege en versleten woorden geworden.

Toch denk ik dat deze woorden toen een revolutie waren. In reclametaal: nieuw, nieuw, nieuw, nu nog beter! En eigenlijk zit het revolutionaire niet in de naam van de Heer Jezus – alsof je zeg maar de ene god inruilt voor de andere en dan heb je het wel gehad. Het revolutionaire zit in dat ‘Doe *alles* wat je zegt of doet in de naam van de Heer Jezus.’ Ga maar na, wat was godsdienst voor veel mensen in die tijd? Dat is dat je (wekelijks? dagelijks?) naar de tempel gaat en een formule prevelt en een offer brengt. Dat is dat je één keer of een paar keer per jaar meedoet met de grote feesten voor de hoofdgod of de hoofdgodin van jouw stad. Dat is dat je op de vaste momenten de naam van de keizer uitspreekt. En dan ga je weer je eigen gang. Godsdienst is wat je doet in de tempel. En nu komt Paulus met, inderdaad, een nieuwe God, namelijk de vadergod die bij ons was in koning Jezus, maar ook met een nieuw nieuw nieuwe en revolutionaire kijk op wat godsdienst is. Namelijk alles... De liturgie van je leven.

Kijk, Jezus zelf zegt dat je wat Hij zegt en doet kunt samenvatten in één zinnetje: Hij komt het Koninkrijk van God brengen. Nou, gefeliciteerd, Here Jezus, dat is dan mislukt, want U bent dood in plaats van koning en het enige rijk dat er toe doet is het keizerrijk – of welke politieke macht ook maar vandaag. Nou, zegt Paulus, zegt de Bijbel, zegt de kerk, nee. Het enige rijk dat er toe doet is het rijk van God. En Jezus is niet dood, maar Hij leeft en dus is Hij koning. Hij heeft echt het Koninkrijk van God gebracht. Ja hallo, maar waar zie je dat dan? In alles, zegt Paulus. Jezus is God en koning. Deze God, deze koning, dien je door *alles* wat je zegt en doet aan Hem te verbinden. Godsdienst is niet langer dat je op gezette tijden de juiste rituelen uitvoert en de juiste codewoorden prevelt. *Allles* is godsdienst geworden, nieuw en revolutionair.

Als dit je probleem is: het geloof zegt me niet zoveel, ik kom God maar bar weinig tegen en eigenlijk doe ik vooral voor de *vorm* mee met de kerk en met de groep, dan is het wel handig dat je weet dat het *God* niet gaat om of jij op de juiste momenten door de juiste hoepels springt en de juiste woorden opdreunt. God wil graag dat je snapt dat Hij jou voortdurend tegenkomt en dat jouw leven Hem alles zegt en alles waard is – ongeacht of jij Hem nu ziet of niet en ongeacht wat het geloof jou zegt, om te beginnen. Dat Hij jou *voortdurend* wil ontmoeten en dat jouw leven Hem *alles* waard is, zie je precies in de enige twee ‘rituelen’ die de christelijke kerk wel heeft meegekregen: de maaltijd en het bad, de doop en het avondmaal.

Het avondmaal is een maaltijd, eten en drinken, brood en wijn. Wij hebben het avondmaal heel bijzonder gemaakt, stukje brood, slokje wijn. Maar van Gods kant, dat Hij als hoogtepunt van met Hem omgaan brood en wijn aanreikt, eten en drinken, dat betekent werkelijk dat Hij wil dat je ziet dat elke hap die je eet en elke slok die je drinkt voor Hem hoogtepunten zijn. Hij zit naaste je aan tafel. Vind je het ook zo lekker? Geniet jij ook zo van ons samenzijn? Voel je de energie weer komen? Dat ben Ik! Zegt God. De doop net zo. Het water raakt je overal. Een handvol water is een teken van dat je kopje onder gaat. Kopje onder in Gods liefde en genade en als je uit de douche komt ben je helemaal schoon en fris. Klaar voor de wereld, klaar voor een nieuwe dag. Ga je gang, zegt God. Ga jouw gang, jouw eigen gang. Jij bent mijn kind, mijn dochter, mijn zoon. Ga je gang, zegt God, jouw gang. Zoals jij bent bedoeld. En hiermee heb ik jouw vraag nog niet beantwoord, van meedoen voor de groep of je eigen gang gaan. Maar ik heb geloof ik wel verteld hoe God er tegen aan kijkt.

Goed.

Dat nieuwe van Paulus, dat godsdienst wat God betreft niet iets is wat je er af en toe bij doet, maar het zout en de peper is van je hele leven, de liturgie van je leven, dat werkt Paulus dan uit met een paar concrete voorbeelden, van man en vrouw, van ouders en kinderen en van meesters en slaven. Ik stel voor dat we eens kijken naar dat voorbeeld van kinderen en ouders en eens kijken of dat ons dan nog verder helpt. **[5]** ‘Kinderen, gehoorzaam je ouders in alles, want dat is de wil van de Heer. Vaders, vit niet op uw kinderen, want dat maakt ze moedeloos.’ Eerst de rol van de kinderen, dan de rol van de ouders.

Om te beginnen: Paulus spreekt eerst kinderen aan. De nieuwe revolutionaire manier van godsdienst is ook voor hen/jullie bedoeld, als je jong bent net zo goed. Dus: ‘Doe alles wat je zegt of

doet in de naam van de Heer Jezus, terwijl je God, de Vader, dankt door hem.’ Dat was de grondwet van de nieuw manier van God dienen, de grondwet van het koninkrijk van God. Ook voor kinderen geldt: je bent niet klaar wanneer je voor de vorm mee hobbelt met de rituelen die je ouders uitvoeren of wanneer je gedachteloos mee prevelt met hun heilige teksten. Sorry hoor, er is een nieuwe tijd begonnen, het tijdperk van God die altijd en in alles dichtbij je wil zijn. ‘Kinderen, gehoorzaam je ouders in alles, want dit is de wil van de Heer.’

Vergis je dan niet, hè, over dat gehoorzamen. Wat Paulus zegt is niet: ‘Kinderen, kop dicht en achteraan aansluiten!’ Wat Paulus zegt is dit: ‘Kom hier, kom naar voren, junior volgeling van Koning Jezus. De Heer heeft een taak voor jou. Een taak die past bij je leeftijd en je mogelijkheden en je verantwoordelijkheden, maar een taak van jou. En ja, daar hoort bij: geef gehoor aan je ouders. Zie ze staan. Ik heb ze bedoeld als voorbeeld voor jou en als steun voor jouw groei en als bescherming totdat je zelf de elementen kunt weerstaan. Dat betekent dat zij ook een verantwoordelijkheid hebben en dat ze het dus ook fout kunnen doen en daar gaan we het zo over hebben. Maar dit is wat ik van je vraag: let op hun voorbeeld, leun op ze en laat je door hen beschermen tot je op eigen benen kunt staan. Dan kun je God voor hen danken.’ Dat is de wil van de Heer.

En dan: de ouders. ‘Vaders, vit niet op je kinderen, want dat maakt ze moedeloos.’ Zoals ik zei: ouders kunnen het dus ook fout doen. En ergens is dit weer zo’n Paulus-truc. Eerst lokt hij je mee en dan laat hij je onderuit gaan. Paulus lokt ouders mee, als hij eerst tegen kinderen zegt dat ze hen moeten gehoorzamen. Je ziet het voor je, al de instemmende knikken van de vaders en de moeders. ‘Zo, hoor je het ook eens van een ander.’ Maar het ging Paulus er om dat hij je te pakken heeft, zodat wat hij tegen jou wil zeggen net zo hard bij je binnen komt als het bedoeld is: ‘Denk er goed om dat jij de kinderen die God je toevertrouwt niet in de weg zit, niet irriteert, niet ontmoedigt.’ Man, erger ze niet.

Nu moet ik eerlijk zeggen, dat mijn kinderen zich wel eens aan mij ergeren. Het irriteert ze behoorlijk als ik ze weer eens niet begrijp. Nu vind ik dat ik een verontschuldiging heb: hun Nederlands is gewoon een andere taal dan wat ik heb geleerd. Bij voorbeeld, misschien ken je dat, het verschil tussen úhuh en uh-úh. Het ene is ja en het andere nee – maar ik heb geen idee welke nou welke is. Tot ergernis van mijn kinderen. Ik ben bang dat ze ermee moeten leren leven. Maar dat neemt niet weg dat ik heel goed begrijp wat God van mij vraagt: dat ik ze niet in de weg zit, dat wat ik zeg en wat ik doe ze niet provokeert, ze niet moedeloos maakt. Want ook ik moet alles wat ik zeg en doe, doen en zeggen in de naam van Jezus. Godsdienst is niet iets van aparte momenten. Het gaat

om de liturgie van je leven. God dienen doe ik in de dagelijkse dingen, in wat ik mijn kinderen meegeef.

Dus? Kunnen we hier nog wat meenemen als het om de concrete vraag gaat? De vraag is: wat doe ik wanneer mijn geloof meer voor de vorm dan uit het hart is? Concreet, wat doe ik dan als ouder naar mijn kinderen toe? Ik hoop dat je meeneemt dat wat Paulus je hier feitelijk leert, is dat je elkaar als ouders en kinderen over en weer vooral serieus moet nemen. Serieus nemen, omdat God nu eenmaal met alles te maken heeft en jou als kind aan deze ouders toevertrouwt en dit kind aan jullie als ouders toevertrouwt. In jullie allemaal en in jullie relatie is God aanwezig, wil Hij zichtbaar zijn, Hij wil jullie laten groeien. Dus? Dus hoef je je peuter niet met jouw geloofsvragen lastig te vallen. Dat is de ene kant. Maar ik zie ook de andere kant: de manier waarop jij met je vragen en twijfels omgaat, daarin kun je wel eens heel kwetsbaar een eerlijk voorbeeld zijn.

Want...

Want ergens denk ik dat de echte vraag dan inderdaad is hoe je zelf ermee omgaat, als je merkt dat je God zomaar kwijtraakt en je geloof op de automatische piloot terecht is gekomen. En dan hoop ik dat je nog eens open wilt zijn voor wat Paulus hier eigenlijk zegt, **[6]** die nieuwe revolutionaire boodschap dat wat God betreft jouw godsdienst zit in je gewone leven. En ik daag je graag uit om die lijn wel vast te houden. En ik doe dat omdat het mij wel heeft geholpen. Ik hoop dat het je niet verbaast als ik zeg dat ik, dominee of niet, meemaak dat mijn geloof ook niet zo denderend gaat. Het zou ook niet goed zijn als jouw geloof afhankelijk zou zijn van hoe goed je voorganger wel of niet gelooft. Maar het heeft mij geholpen om, als mijn geloof niet zoveel hoogtepunten heeft, te blijven zoeken naar de nabijheid van God in mijn gewone alledaagse leven. Ik hoef niet naar de tempel om het juiste ritueel met de juiste codewoorden uit te voeren om god te dienen. Hij is al naar mij toegekomen. Als ik ga eten hoef ik alleen maar dankuwel te fluisteren, want Hij zit naast mij. Als ik bij jou geweest ben en jij geeft mij bij het afscheid een hartelijke hand, dan zegent God mij. Zie ik Hem altijd? Úh-uh. Ervaar ik zijn zegen altijd? Neu. Maar ook met God moet je soms tussen de regels doorlezen.

[7] 'Ik wil met andere christenen op reis, maar wel lekker m'n eigen gang gaan.' Tsja. Maar wat als 'm'n eigen gang gaan' – maar dan echt, jÓuw gang gaan, dat je zoekt naar jÓuw leven, zodat het *goed* is, aansluit bij wie jij bent, jouw tot je recht laat komen, maar wat als zÓ je weg gaan nu eens precies is wat God voor jou in gedachten heeft? Ik rond af met een ander citaat, van een Engelse

dominee: **[8]** 'Don't ask what the world needs. Rather ask what makes you come alive; then go and do it! Because what the world needs is people who have come alive.' Vrij vertaald naar de vraag van deze preek: maak je niet druk om wat je mensen om je heen van je vragen of wat je hen moet meegeven. Zoek naar wat jou echt laat leven, hoe Gód jou tot leven brengt – en ga er voor. Want de wereld heeft mensen nodig die echt leven. Elke dag nieuw, elke week nieuw. De liturgie van je leven.

Amen.

1. Herken je dat, dat je geloofsleven soms op de automatische piloot staat, of nog wat minder is?
2. Hoe ben jij daarmee omgegaan? Of: hoe zou je daarmee omgaan?
3. Kun je wat met het inzicht van Paulus, om God te blijven zoeken in je alledaagse leven?